

NEMZETI FEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

DR. PÖCZE ORSOLYA
atomenergatikáért felelős helyettes államtitkár

AFHÁT/17158-1/2013-NFM

**Ámon Adrienn asszony részére
igazgató**

**Energiaklub Szakpolitikai Intézet
és Módszertani Központ**

Budapest

Tárgy: Válasz az Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ közérdekű adatok igénylése céljából a Kormány 1195/2012. (VI. 18.) Korm. határozatával létrehozott Nukleáris Energia Kormánybizottsággal és a Kormány 1194/2012. (VI. 18.) Korm. határozata által a Paksi Atomerőmű vonatkozásában elrendelt feladatokkal kapcsolatosan érkezett megkereséseire

Tisztelt Igazgató Asszony!

Orbán Viktor miniszterelnök úrnak, valamint dr. Navracsics Tibor miniszter úrnak írt, az érintettek által tárcánkhoz az adatszolgáltatás érdekében továbbított, valamint a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak (a továbbiakban: NFM) közvetlenül megküldött, fenti tárgyú megkereséseire az alábbi tájékoztatást adom.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 26. § (1) bekezdése alapján az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az Infotv.-ben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

Az Infotv. e rendelkezésben meghatározott „kezelésében” kifejezés az adat (adatok) meglétét feltételezi. Ennek alapján a közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat megismerésére irányuló igény esetén a megismerhetőséget kizárólag a már létrejött adat (adatok) tekintetében kell a közfeladatot ellátó szervnek a törvény szabályai szerint biztosítania.

A nukleáris energia hazai alkalmazásával, annak fejlesztésével kapcsolatos stratégiai kérdéseket vizsgáló Nukleáris Energia Kormánybizottság létrehozásáról, összetételének és feladatainak meghatározásáról szóló 1195/2012. (VI. 18.) Korm. határozattal (a továbbiakban: Kh.1.) létrehozott Nukleáris Energia Kormánybizottság (a továbbiakban: NEK) még nem ülésezett, így üléséről jegyzőkönyvek, emlékeztetők nem készülhettek, ügyrendje még nincs, mivel annak elfogadására – ülés hiányában – nem került sor.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy a Kh.1.-gyel létrehozott NEK a központi államigazgatási szervekről, a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 30/A. § (2) bekezdés a) pontja alapján egyébként sem ügydöntő, hanem döntés-előkészítő testület.

A NEK működésével összefüggésben ezért jelenleg nem áll módunkban Önnek adatokat átadni.

A Paksi Atomerőmű telephelyén létesülő új atomerőművi blokkal (blokkokkal) kapcsolatos további feladatok meghatározásáról szóló 1194/2012. (VI. 18.) Korm. határozatban (a továbbiakban: Kh.2.) foglaltak alapján az NFM az alábbi, atomenergetikai tárgyú jogszabályok módosítását készítette elő:

- az atomenergiával, valamint az energetikával kapcsolatos egyes törvények, továbbá a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény módosításáról szóló 2013. évi CI. törvény (a továbbiakban: 2013. évi CI. törvény),
- az atomenergia alkalmazása körében a fizikai védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 190/2011. (IX. 19.) Korm. rendelet módosításáról szóló 217/2013. (VI. 21.) Korm. rendelet,
- az atomenergiával kapcsolatos egyes kormányrendeletek, valamint a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet módosításáról szóló 218/2013. (VI. 21.) Korm. rendelet,
- a radioaktív hulladék-tároló és a radioaktív hulladék átmeneti tárolója telepítéséhez és tervezéséhez szükséges földtani és bányászati követelményekről szóló 33/2013. (VI. 21.) NFM rendelet.

A jogszabályok a Magyar Közlöny 2013. június 21-i számában találhatók.

A fenti jogszabálytervezetek társadalmi egyeztetése a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény rendelkezéseinek megfelelően megtörtént, azok a <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=7&type=302#!DocumentBrowse> oldalon megismerhetők, és véleményezhetők voltak.

A tervezeteket az NFM az Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ részére elektronikusan, közvetlenül is megküldte véleményezésre. A tervezettekkel kapcsolatosan észrevétel, javaslat (válasz) nem érkezett Önöktől.

A Magyar Közlöny 2013. június 24-i számában jelent meg a Kormány 2013. II. félévi munkatervéről szóló 1354/2013. (VI. 24.) Korm. határozat, amely szerint a Kormány 2013 novemberében fogja tárgyalni az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosításáról szóló előterjesztést. Az NFM előterjesztése a munkaterv szerint a Paksi Atomerőmű telephelyén létesülő új blokk(ok) megvalósításával kapcsolatos hatósági eljárások felülvizsgálatát is tartalmazni fogja. Természetesen a tervezet társadalmi egyeztetése nem fog elmaradni, a tervezetet az Önök számára a korábbihoz hasonlóan a tárca külön is eljuttatja.

A jogalkotási feladatok végrehajtásával kapcsolatban tájékoztatom továbbá, hogy a Magyar Közlöny 2013. július 26-i számában megjelent a minősített adatot, az ország alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdekeit érintő vagy a különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzések sajátos szabályairól szóló 218/2011. (X. 19.) Korm. rendelet, valamint a Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 286/2013. (VII. 26.) Korm. rendelet, így teljesült a Kh.2. I. 3. pontjában szereplő feladat. A módosítással kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy arra nem kifejezetten az új blokk(ok) létesítésével összefüggésben, hanem elsősorban az alábbi indokok miatt került sor:

- a módosítás célja volt a minősített beszerzési eljárásban részt vevő gazdasági szereplők nemzetbiztonsági ellenőrzésének átalakítása, a jegyzékre kerülési eljárás gyorsítása és egyszerűsítése. A módosítás alapján az alvállalkozók, illetve az ajánlatkérő által kért gazdasági szereplők nemzetbiztonsági ellenőrzése 14 napra csökkent.
- A módosítás bevezette a kiemelt alvállalkozói fogalmat. A kiemelt alvállalkozó az az alvállalkozó, aki a teljesítése során „Korlátozott terjesztésű” adatot kezel vagy érzékeny beszerzési területen végez tevékenységet. A beszerzési eljárásokat jelentősen gyorsítja, hogy az alvállalkozók tekintetében a nemzetbiztonsági vizsgálat így rövidebb ideig tart.
- A módosított rendelet korábban nem határozta meg a kizáró okok igazolásának módját, amely bizonytalanságot okozott a jogalkalmazás során. Ezt a hiányosságot pótolja a módosítás. A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvényhez hasonlóan az ajánlatkérő kötelezettségeként állapítja meg, hogy azokat az adatokat, tényeket, amelyekhez magyar nyelven rendelkezésre álló elektronikus, hatósági nyilvántartásban ingyenesen hozzáfér, saját maga ellenőrizzé.

A módosítás – a beruházás volumenére tekintettel – szűk körben állapít meg eltérő szabályokat az atomerőművel kapcsolatos beszerzések esetében. A módosítás kizárólag olyan rendelkezések esetében enged eltérést, amelyek nem ütköznek a védelmi irányelv szabályaiba.

A Kh.2. III. 11. és 12. pontjaiban felsorolt feladatokhoz kapcsolódóan az alábbiakra hívom fel a figyelmet.

A 2013. évi CI. törvény a Kh.2. fenti pontjaira is kiható változásokat hozott. A kiégett fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról szóló, 2011. július 19-i 2011/70/Euratom tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) szerint a tagállamok a kiégett fűtőelemek és radioaktív hulladékok kezelésére vonatkozóan nemzeti politikát és nemzeti programot dolgoznak ki. Az Irányelv alapján a nemzeti politika és program egy dokumentumban is szerepelhet. A 2013. évi CI. törvény – a Kormány javaslata alapján - e két dokumentum szétválasztására tett javaslatot:

- a nemzeti politika elfogadását – annak jelentősége miatt, továbbá széleskörű megvitatás és elfogadás érdekében – az Országgyűlés hatáskörébe utalta.
- A nemzeti politika céljainak végrehajtását bemutató nemzeti program elfogadása a Kormány hatáskörébe tartozik.

A nemzeti politika és a nemzeti program elkészítéséről, valamint azok öt évente történő felülvizsgálatáról az Országos Atomenergia Hivatal felügyelő miniszter gondoskodik.

Hangsúlyozandó, hogy e témakörben sem született még döntés, ugyanakkor számítva az Önök értékes szakmai észrevételeire, az alábbiak szerint az *„Előterjesztés a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladék-tároló hazai megvalósításával kapcsolatos stratégiáról (SMI-002/13)”* című munkaközi anyagot mellékelten (valamint elektronikus úton is) átadjuk.

A Kh.2. III. 11-12. pontjai kapcsán a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: RHK Kft.) vállalta, hogy egy előterjesztést készít a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladék kategória bevezetésének lehetőségéről, az ilyen hulladékok elhelyezhetőségéről.

Fontos megjegyezni, hogy a nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a különböző nukleáris létesítmények üzemeltetése, átalakítása, leszerelése során keletkező szilárd radioaktív hulladékok jelentős térfogata csak kis mennyiségben tartalmaznak radionuklidokat.

Ezek nagyon kis aktivitású hulladékok, ezért egyre több országban vezették be a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladék kategóriát. Az új törekvések nyomán a közelmúltban (2009-ben) a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség hulladékkezelési rendszert megalapozó biztonsági útmutatójában is megjelent már ez a kategória, melyben javasolják a tagállamok részére annak bevezetését. Ezen tapasztalatok és ajánlások alapján, Magyarországon is megkezdődött az a folyamat, amelynek részeként elkészült egy elemzés, amelyben az RHK Kft. megvizsgálta a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladék kategória bevezetésének lehetőségét, az ilyen hulladékok elhelyezhetőségét.

Az elemzésben az RHK Kft. áttekintette a radioaktív hulladéktárolókra vonatkozó jogszabályi környezetet is, és megállapította, hogy a jelenlegi követelmények messze túlmutatnak a nagyon kis aktivitású hulladéktárolókra vonatkozó ajánlásoknál.

Az útmutatókban szereplő javaslatok szerint nincs szükség a véglegesen elhelyezett hulladék magas szintű elzárására és elszigetelésére (sem üzemviteli, sem lakossági sugárvédelmi, sem őrzésvédelmi szempontból).

A tanulmányban elvégzett költségelemzés alapja, az RHK Kft. tizenkettedik közép és hosszú távú tervében (http://www.rhk.hu/wp/wp-content/uploads/2012/12/PR-kiadvany_2012.pdf) meghatározott tevékenységek, hulladék mennyiségek, hulladékformák, hulladék elhelyezési ütemezések, és az ezekhez tartozó költségek. Az RHK Kft. ehhez képest vizsgálta meg egy nagyon kis aktivitású tároló létesítésének költségkihatását, melynek eredménye azt mutatta, hogy egy ilyen tároló létesítése gazdasági előnyökkel is járna.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az elemzésben alkalmazott nagyszámú feltételezés miatt a költségtényezőket jelentős bizonytalanság terheli, így azokat csak tájékoztató értékeknek lehet tekinteni. Ugyanakkor minden stratégiai változatban azonos költségelemekkel számoltak, így azok a különböző megoldások összehasonlítására alkalmasak.

Az elemzés összes felvetését, eredményeit összegezve az RHK Kft. megállapította, hogy érdemes egy olyan stratégiai változat elfogadásában gondolkodni, amely tartalmazza egy nagyon kis aktivitású hulladéktároló létesítését, de a preferált stratégiát a jelenlegi ismeretek alapján nem tudták kiválasztani, arra vonatkozóan csak a bizonytalanságok jelentős csökkentése után tudnak megalapozott javaslatot tenni.

Fontos megemlíteni, hogy az elemzés rámutat arra, hogy a feltárt bizonytalanságok jelentős részben a később megalkotandó jogszabályokhoz kapcsolódnak (a jogszabályi előírásokból származó műszaki, biztonsági követelmények jelentős költségkihatással rendelkeznek), kisebb részben a jövőben keletkező radioaktív hulladékok összetételével, formájával, mennyiségével [pl. milyen új atomerőművi blokk(ok) lesz(nek)] kapcsolatosak.

Az elemzés javasolja a nagyon kis aktivitású hulladék kategória jogszabályi bevezetését, majd ezt követően ezen tárolók létesítésére, üzemeltetésére és lezárására vonatkozó jogszabályi feltételek megteremtését. Az elemzés rámutatott arra is, hogy maga a hulladéktároló kialakításának pozitív hatásai elsősorban a jelenlegi atomerőmű leszerelésénél, valamint az új atomerőmű üzemeltetésénél, és természetesen majdani leszerelésénél jelentkeznek. Ennek megfelelően a nagyon kis aktivitású hulladéktároló létesítése és üzembe vétele nem sürgető feladat, legkorábban 2025 körül elégséges üzembe helyezni (ha addigra üzembe helyezésre kerül az új atomerőmű).

A fentiek alapján az RHK Kft. anyagában kidolgozott koncepciókat az új ismeretek alapján, a bizonytalanságok csökkentését követően kritikai felülvizsgálat alá kell vetni. Ma ezeket a pontosításokat még nem lehet elvégezni, mivel a pontosított számításokhoz szükséges döntések nem születtek meg, így a pontosított input adatok még nem állnak rendelkezésre.

Végezetül fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy az RHK Kft. anyaga jól használható a magyarországi kis és közepes aktivitású, benne a nagyon kis aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére vonatkozó új stratégia megalapozására, kidolgozására.

A Kh.2.-ben foglalt további feladatok végrehajtása folyamatban van, döntés még nem született. Tekintettel az Infotv. 27. § (5) bekezdésének rendelkezésére, a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adatok a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvánosak.

A közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasításának felülvizsgálata érdekében a Fővárosi Törvényszéken (1363. Bp. Pf. 16. – 1055 Budapest, Markó utca 27.) keresettel élhet vagy a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogok gyakorlásával kapcsolatos jogsértés esetén a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/c) is fordulhat.

A jogorvoslati eljárás az Info tv. 31. §-án alapul.

Kérem válaszom szíves tudomásulvételét, bízva abban, hogy az Energiaklub a jövőben élni fog véleményezési lehetőségével, elősegítve ezzel is a szakterület fejlődését.

Budapest, 2013. augusztus 15.

Tisztelettel:

dr. Pöcze Orsolya

Melléklet: 1 db A nagyon kis aktivitású radioaktív hulladék-tároló hazai megvalósításával kapcsolatos stratégiáról